

25. 3. 2002

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Sdělím, sdělíš, sdělíme... (k §18 zák. 121/2000 Sb. - institut sdělování díla veřejnosti)

Jste sdílní? Nebo spíše uzavření tichošlápci netoužící po tom, aby vaše myšlenky znal celý svět? Vše může být jinak, pokud máte vlastní webové stránky, nebo třeba používáte některý FTP archiv jako spížírnu uležených nápadů.

Paragraf 18 nového autorského zákona je jedním z příkladů reakce legislativy na technologický pokrok a náš očekávaný vstup do EU.

Jste sdílní? Nebo spíše uzavření tichošlápci netoužící po tom, aby vaše myšlenky znal celý svět? Vše může být jinak, pokud máte vlastní webové stránky, nebo třeba používáte některý FTP archiv jako spížírnu uležených nápadů.

Paragraf 18 nového autorského zákona je jedním z příkladů reakce legislativy na technologický pokrok a náš očekávaný vstup do EU. Evropskou dohodou publikovanou pod č. [7/1995 Sb.](#) se v článku 67 ČR zavázala pokračovat ve zlepšování ochrany práv duševního, průmyslového a obchodního vlastnictví, aby byla v ČR dosažena podobná úroveň ochrany autorských práv a práv s právem autorským souvisejících (v konečném důsledku například i práv pořizovatele databáze - to dle 96/9/ES), včetně prostředků k prosazování takových práv. Zároveň se zavázala účastnit se mnohostranných úmluv o právech duševního vlastnictví.

Právní předpisy EU v oblasti práv duševního vlastnictví, upravující právo autorské přece jen nejsou starší než deset let, a to se v nich výrazně odráží. Kromě obecné autorskopravní ochrany vznikly i další, dosud evropskému právu (kam počítám i právo ČR) neznámé instituty - právo pořizovatele databáze, speciální ochrana počítačových programů, zakotvení práv nakladatele a výrobce audiovizuálního záznamu a tak dále. Sladění úpravy práv duševního vlastnictví souvisí až se vznikem jednotného trhu a volného pohybu zboží a služeb s předměty chráněnými těmito právy a také s tím, že tato oblast práv byla úspěšně upravena řadou mezinárodních autorskopravních úmluv a smluv. (Tolik k tématu říká alespoň vládní důvodová zpráva k zákonu). Oproti předchozí úpravě totiž zákon 121/2000 Sb. zohledňuje i možnost užití díla sdělením ve smyslu autorského práva i elektronickou cestou. Sdělením díla je tak i jeho zpřístupnění takovým způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí. Tato formulace je šita na míru Internetu a moderním informačním technologiím vůbec.

V praxi ovšem velmi brzy vyvstane otázka výkladu tohoto ustanovení, vzhledem k právním následkům které sdělení díla veřejnosti jako jednomu ze způsobů užití díla autorský zákon připisuje, zejména pak výhradnímu právu autora své dílo užít, či udělit jinému toto právo (obvykle za úhradu) a jeho následnou povinností strpět zásah do svého práva v nutném rozsahu a následky připisované aktu zveřejnění díla, právu autora přestat dílo sdělovat či žádat, aby se každý zdržel takového chování, které autor nepovolil.

Spornou se brzy ukáže především formulace „že kdokoli může mít k němu přístup na místě a čase

podle své vlastní volby“. Zatím se i v renomovaném (a jinak velmi zasvěceném) komentáři dočteme pouze to, že dílo je zpřístupněno veřejnosti v okamžiku, kdy jsou data nahrána na počítač, z něhož se následně zpřístupňují (upload na server). Ponechme stranou slovíčkaření o tom, že ne vždy jsou data nahrávána přímo na počítač (server), ze kterého je následně lze stáhnout, že úplně „každému“ není zpřístupněno ani teoreticky žádné dílo a podobné hrátky s češtinou a zaměřme se na chvíli na ono „kdokoli, kdekoli a kdykoli“. Tyto pojmy nejsou tak jasné, jak by se na první pohled mohlo zdát.

Nelze tvrdit, že sám akt nahrání souboru (typicky obrázku či HTML stránky, které jsou ovšem chráněny jako dílo ve smyslu §2 autorského zákona - AutZ) na server představuje užití díla sdělením. Lze si přeci velmi dobře představit situaci, kdy je vytvořena stránka, kterou autor zabezpečí nejlepší dostupnou technologií tak, aby k ní měl přístup nejužší okruh osob, kterým je určena, popřípadě jen on. Pak stránka ani její součásti (skripty, design, text...) nejsou přístupné komukoli v místě a čase dle jeho výběru i když skutečně je nahrána na serveru.

Opačným pólem je webová prezentace, která je dostupná bez jakýchkoli překážek, její umístění je všeobecně známo, nebo velmi snadno zjistitelné např. pomocí vyhledávačů či rozcestníků (Google, Seznam...) a byla k tomuto účelu i vytvořena. Takové dílo bezpochyby veřejnosti sděleno bylo.

Kam ovšem můžeme položit hranici, od které je již stránka zabezpečena dostatečně? Řekněme, že počítačový odborník je schopen zabezpečit stránky pomocí systému login/heslo a například protokolem https. Primitivní JAVA skriptík, který se jako heslo v podstatě jen tváří a počítá s neznámou přesnou adresou stránky ještě ano? Na takovou stránku se běžný uživatel („kdokoli“) nedostane - je tedy potřeba alespoň mírně nadstandartní znalost HTML a JAVY. A pedagog, který chce vystavit grafy pro své studenty (nebo si je třeba jen chystá), aniž by je ovšem chtěl zveřejnit, se něčím takovým zabírat nemůže (protože to neumí...).

Technicky vzato neexistuje nepřekonatelné zabezpečení stránek, či souborů přenášených například pomocí protokolu FTP. Bylo by potom příliš odvážné tvrdit, že stránky zanořené hluboko v komplikované adresářové struktuře a jinak nechráněné jsou také svým způsobem tajné (nebo lépe nezveřejněné)? Domnívám se že nikoli.

Nechceme-li prohlásit veškerý obsah pevných disků serverů Internetu za veřejnosti sdělené dílo musíme ke stanovení hraničního ukazatele použít subjektivního hlediska. Je-li splněna základní podmínka snahy o zabezpečení, ze které je jasné, že autor neměl v úmyslu nahráním dat na server dílo zveřejnit, o zveřejněné dílo potom nejde.

Tato v podstatě akademická problematika ovšem prudce nabírá na aktuálnosti a životnosti v okamžiku, kdy bude dosud nesdělené dílo zpřístupněno někým jiným. Lhostejno, zda jste vy jako autor například erotické povídky rozhodně neměl v úmyslu ji publikovat pod svým jménem coby známý top manažer, jehož pověst tím byla poškozena, či dílo nemělo být vystaveno z důvodu řekněme následné možné trestní odpovědnosti autora, či zda jen dílo zveřejněním masivně ztratilo na hodnotě (typicky pečlivě a za značných nákladů zpracovaná strategická analýza, která je dostupná jen po zadání hesla (zakoupeného samozřejmě) konkrétním osobám.

Taková osoba, která na svých stránkách například poskytla deep link (odkaz vedoucí hluboko do struktury vašich stránek), heslo, či některý z prvků vašeho díla rovnou zakomponovala do svého situ se pak stává tím, kdo zpřístupnil dílo ve smyslu AutZ, neboť postup od díla, ke kterému nemá každý přístup v místě a čase dle své volby k dílu sdělenému je zcela jasný. Takto poškozený autor by měl občanskoprávní nárok na náhradu škody, případně ušlého zisku, vydání bezdůvodného obohacení, žalovat by jistě bylo možné i na zdržení se takového jednání.

V této krátké úvaze jsem se pokusil zbořit hluboce zakořeněnou představu o zveřejnění (nebo hůře o veřejnosti) všeho, co se jen dá na Internetu najít. Nejde a nemůže jít o autoritativní výklad AutZ, mnohem spíše by měl být podnětem k zahájení diskuze.

Martin Strnad

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)